

Jana PSOTKOVÁ, *Čeští translátoři při českém guberniu v Praze v 18. století*, České Budějovice 2014, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, diplomová práce, 144 s.

Posudek oponenta diplomové práce

Výzkum fungování zemské správy v Království českém na prahu novověku má v domácí historiografii dlouhou tradici. Zdaleka ne všem úřadům však české dějepiscectví věnovalo dostatečnou pozornost, jak to ostatně Jana Psoťková v úvodu své práce přesvědčivě dokládá na příkladu českých translátorů při českém guberniu v Praze v 18. století. Na toto téma prozatím neexistuje žádná samostatná analytická studie a mnozí badatelé se jej jen stručně dotkli pouze v rámci výkladu k dějinám správy v českých zemích. Jestliže si Jana Psoťková zvolila ve své diplomové práci výše uvedenou problematiku, lze výběr jejího tématu považovat za vědecky velmi závažný. Své pojednání vystavěla především na širokém výzkumu písemných pramenů uložených v Národním archivu v Praze a Státním oblastním archivu Třeboň, Rodinném archivu Buquoyů.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř obsáhlých kapitol. V prvních dvou kompilačně pojatých oddílech Jana Psoťková se znalostí relevantní domácí i zahraniční literatury objasnila heuristické a koncepční uchopení práce. Stranou pozornosti neoponechala ani stručný nástin vzniku a vývoje českého zemského gubernia v Praze na prahu novověku, přičemž důraz kladla především na dějiny zmiňované instituce v 18. století. Za jádro pojednání lze považovat třetí a čtvrtou kapitolu. Charakteristickým znakem třetího oddílu je prozopograficky pojatý výzkum zmiňovaného úřadu, kdy se autorka prostřednictvím biogramů zaměřila na jednotlivé osoby translátorů. Zde se vedle nástinu základních životopisných dat a rodinného zázemí soustředila především na jejich administrativní činnost a textovou produkci v rámci zmiňovaného úřadu. Za velmi přínosnou také považuji čtvrtou kapitolu, v níž se Jana Psoťková věnovala obsahové analýze devatenáctistránkového návrhu na povznesení českého jazyka od translátora Matěje Rudolfa Blažeje z roku 1753. Kromě toho se zamyslela nad úrovní úřední češtiny ve druhé polovině 18. století, přičemž se pokusila zmiňovaný spis zasadit do kontextu jazykových obran 17. a 18. věku.

Dílní výhrady směřují k formální, jazykové a stylistické stránce pojednání. Na mnoha místech se vyskytují výrazy typické spíše pro češtinu 19. století (např. přechodníky) a zastaralý slovosled. Dalším rysem pojednání jsou dlouhá „barokní“ souvětí s mnoha vsuvkami a vztažnými vedlejšími větami, které výrazným způsobem ztěžují pochopení textu.

Rovněž nejednotná volba slovesného času a osoby výkladu (dokonce se zde vyskytují tři osoby výkladu - první a třetí osoba singuláru, první osoba plurálu) kazí příznivý dojem. Dalším prohřeškem je rozkolísané psaní číslovek (18. století × osmnácté století). Výhrady mám rovněž k uspořádání bibliografie v poznámkovém aparátu. Nevím, podle jakých kritérií autorka řadila citované bibliografické záznamy?

Uvedené připomínky však slouží především jako možné podněty pro autorku. Analytická rozprava Jany Psotkové přináší množství nových cenných vědeckých poznatků o úřadu translátora při českém guberniu i kariérách jednotlivých osob, které jej vykonávaly, v 18. století. Je výsledkem samostatného badatelského úsilí a péle. Proto diplomovou práci Jany Psotkové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

České Budějovice 2. 6. 2014

PhDr. Rostislav Smíšek, Ph.D.